

B A J A

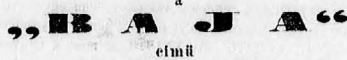
vegyes tartalmu hetiközlöny.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési árak:	
Egész évre	5 ft. — kr.
Fél évre	2 " 50 "
Negyed évre	1 " 30 "
Névtanítónak egész évre 4 " " " "	
Egyes száml. ára	10 "
Hirdetési díjak:	
Háromhásobos petit sor	8 kr.
Nyitásban soronkint	15 "
Bélyeg minden beiktatásáért	30 "

Szerkesztői Iroda,
 hova a lap szellemi részét illető külde-
 menyek intézendők:
 Tó utca 237. sz.
 Levelek csak hermentesen fogadottak
 el. Kéziratok nem adtak vissza.
Kiadóhivatal:
 Az előfizetési pénzek és hirdetések a
 kiadóhivatalba — Paul Károly özvegye
 könyvvoyomdájába — hullandók be
 (Bódog-tér, Scheibner-féle ház.)

Előfizetési felhívás

vegyes tartalmu társadalmi hetilap
 IV-ik évfolyamára.

Előfizetési feltételek:

Egész évre	5 ft. — kr.
Félévre	2 fnt 50 kr.
Negyedévre	1 fnt 30 kr.

Vidéki előfizetéseket legelőszerűbben póstautal-
 vány által eszközölhetők.

A kiadó-hivatal.

Törvényszékünk visszaállítására
 tárgyában.

Lecsendesültek a hullámok, melyeket a bajai
 kir. törvényszéket feloszlató ministeri rendelet árja
 vetett és az igazságszolgáltatás folyama új med-
 rében a megszokott lassúsággal hőmpolygiet tovább
 habjait. De megindult a természetes mozgalom,
 mely a folyót régi ágyába visszazoritani törekszik,
 — az tővös mozgalom, mely nem tűri, hogy a
 kényuri hatalom egy szeszélyes percében elsőpörje

A »Baja« tárcája.

Damjanichné arcképe előtt.

— Jan. 6.* —

Férje hős volt . . . diadallá
 Lett minden hely, hova lépett,
 A győzelmet úgy aratta,
 Mint a sarló a kéréket.
 Aztán meghalt . . . oh hogy halt meg!
 Iszonyú volt . . . ne kérjétek.
 S egy ifjú nő hagyott hátra . . .
 Ez az a nő, tiszteljétek!

A biblia szent alakja,
 Kibe sziven hét tört döftek:
 Nem szenvedett annyit, mint ő,
 Nem szenvedett az sem többet.
 Ki egyszerre vesztett mindent:
 Szabad hazát, hősi férjét,
 S nem roskadt le annyi kintól . . .
 Ez az a nő, tiszteljétek!

Itt maradt ő miközöttünk,
 A nagy névnek örököse,
 Hogy a nevet, mely oly fényes,
 Még ragyogóbb fénybe öltse.
 Mint a kelyhet a szent oltár,
 Azt a nevet úgy őrzé meg,
 Oly feddhelem, olyan tisztán . . .
 Ez az a nő, tiszteljétek!

Ez tartá fenn s egy magasztos,
 Vigasztaló, égi eszme:
 Hogy az, a ki jót tehet még,
 Céllal élhet, nincs elvezve;
 Hogy magának a ki meghalt,
 Másoknak még mindig élhet . . .
 Kinek minden lépte jótét:
 Ez az a nő, tiszteljétek!

*) Tognap volt Budapestén az orsz. gazdasszony-egylet árva-
 házának felszentelése és Damjanichné — az intézet léte-
 sítője — arcképének leleplezése. Annapélyre Tóth Kálmán
 koszerős költőnk írta e gyönyörű verset, melyet Uljányi Edén,
 a nemzeti színház nevezetű művésze szavalt el. Szerk.

azon építményt, melynek alapját szorgalmas kezek
 évek hosszú során át vetették . . . . .

Alkotmányunk visszaállítása után a Deák-
 párti kormány mindig kaucsal szemmel nézett azon
 városra, melynek képviselője az oppositio padjain
 foglalt helyet. Éreztetete is velünk. A vaspálya-
 manánál, melyet pazar kézzel hullatott a jobb
 oldali vidékekre, hozzánk egy mákszemnyi sem
 érkezett, holott Baja nemcsak fekvése, de országos
 hírű kereskedelme tekintetéből is egy kis összekötő
 vaspántra joggal igényt tarthatott volna. Azonban
 az akkori kormány még sem merete kockáztatni,
 hogy a kir. törvényszékek rendezésénél tekinteten
 kívül hagyja két nagy megye legtermékenyebb
 vidékének kereskedelmi gécpontját képező váo-
 sunkat.

Kaptunk tehát törvényszéket.

Még alig nyitlak meg azonban az igazság
 istennőjének szentelt csarnokok, és máris újabb
 hatalomszóra azok dördülve csukódtak ismét be.
 És különbs! — E szó azon férfiak ajkáról jött,
 kiknek kedveért mi ellenzéki képviselőt küldtünk
 a parlamentbe és kiket ezen ellenzéki képviselők
 bizalma emelt a piros bárzonny támlásszékebe.

„Országos érdek követeli a törvényszékek re-
 ductioját és a feloszlatanók közt a bajainak is
 multhatalan ott kell lennie!” Igy hangzott a sza-
 badalmozott kormány-bölcsesség rendelete. És hasz-
 talan volt minden representatio, hiába küzdött
 elene ritka egyértelműséggel az egész fővárosi
 sajtó: a rendelet kérlelhetlenül végrehozott. Tő-

rődnek is ott fent azzal, ha százezernél több la-
 kos messze mérföldekre kénytelen zarándokolni —
 és még szeresene, ha ép kéz-láb érkezik oda! —
 és ott igazságrt esdelkint? Törődnek is azzal, ha
 a kereskedelem hitele és ezzel egy egész vidék,
 melynek ipar és kereskedelme a létfontartója, vég-
 képen tönkre megy? . . . . .

Megindult a mozgalom. A kezdeményezést a
 helybeli ügyvédi kar vette kezébe, mint ki első
 sorban van hivatalva, az igazságügy vitális érdeke-
 ire felügyelni.

Reméljük azonban, hogy a törvényszék redin-
 stitutióját az ügyvédi karon kívül szorgalmazni fogja
 első sorban a városunk iránt, amly jóakarató
 tanúsító Gromony Dezső főispán ur, Tóth
 Kálmán országgyűlési képviselőnk, a polgár-
 mester ur, a törvényhatósági és közigazgatási bi-
 zottság és ha még remélünk szabad, hogy a lel-
 kes fővárosi sajtó ismét felkarolja igazságos
 ügyünket, akkor nincs kétségünk, miként a bajai
 kir. törvényszék visszaállítása a törvényszékek végle-
 ges rendezésalkalmával törvénybe fog cikkelyeztetni.

Erdélyi Gyula.

Tagabb munkakört a nőknek!

„Női emancipáció.” Ez a neve azon kérdé-
 sek egyikének, melyek nem egyszer nagy mozgal-
 mat idéztek és idéznek elő korunkban egy a
 társadalmi, mint az irodalmi tőren. Különösen
 „oda át”, a tongeren túl, még most is nagyon
 mozgatják a követ.

Elutaztam, miután Norbert erőlesen emlé-
 keztetett kötelességeimre, — elutaztam, mert tudtam,
 hogy ha el nem utazom, elvesztem becslését. De hideg-
 verűséggem ez egyszer tökéletesen cserben hagyott.
 Én, ki önmagam sorsán még soha nem ejtettem kö-
 nyüt, most sirtam Norbert feletti aggodalomban,
 mint a kis gyermek. Én, a kemény „burschschafter”
 egy oly fű feletti aggodalomban sirtam, ki még ma
 reggel egészen közönyös volt előttem, kit néhány hét
 előtt csaknem ellenszenvvel tekintettem.

Haza érkezve, még életben találtam nagybátyámat.
 Boldog volt, hogy még látható; beszélünk jóvómról.
 Én bátorságot vettem magamnak, meghatva a pillanat
 komolyságától, az orvosi pálya iránti ellenszenvemet
 megvallani. Szelden korholt, mivel ez ellenszenvemet
 előtte tiltakolt és kért, hogy e tekintetben semmiképen
 se erőltessen hajlamomat.

Nagybátyám halála után egy hétre már Bécsben
 voltam. Norbertet nem találtam ott; hallottam,
 hogy nehezen megszűrülve vitetett haza apja által, ki
 tanító volt egyik alföldi kis városokban. Még egy teend-
 őm volt, mielőtt örökre búcsút mondok az anyyira
 esábos és élvekkkel kínálkozó városnak: felkerestem
 Rodenszkofot. Hogy mi történt közöttük, az nem
 tartozik ide, — elég az, hogy másnap mi ketten álltunk
 szemben egymással. Ugyanott, hol ő ejtett sebet szeg-
 y Norbertom on, fűrodott az én-kardom is az
 ő tüdejébe. —

Csak ama lángoló dűh, mely lelkemet égeté,
 mely tiszerezé erőmet, magyarázhatja meg azon cso-
 dát, hogy én, a sokkal gyengébb vívó, győztem ez
 egyetlen harcban. — Meg akartam bosszolni az al-
 jasságot, vagy helyesebben mondva gaszágot, melylyel
 a legundokabb ingerlés után ő — Rodenszkof —
 békéttűr, senkit sem bántó barátomat párbajra birta.
 És ekkor ő, a himeves vívó, ki azonnal átlátta, hogy
 ellenfele a fegyverforgatás még leprimitívebb fogal-
 mat sem bírja, hidegvérűleg, valódi orgyilkos módjára
 szúrja le azt, ki egy agg apának egyedül támasza,

Van öröme oh hát mégis!
 Ha más örül: örvend annak;
 S boldog ő, a könyező, ha
 Más könyezőt vigasztalhat.
 Felnöveli az árvaikat,
 Anyát ad a szegényeknek,
 Éretők él, munkái, fárado:
 Ez az a nő, tiszteljétek!

A vértanú fűnn az értben
 Ul a felhőn, égi fényben,
 Letekint és mosolyogva
 Gyönyörködik hát nevében;
 Odafele az angyalok közt
 Nincs áldottabb, tisztább lélek . . .
 S büszkén int le szent árnyéka:
 Az az én nőm, tiszteljétek!

Tóth Kálmán.

Egy szegény ifjú története.

Eredeti elbeszélés.

írta

Tauber Robert.

(Folyt.)

„Hát neki megyünk a cselnek, mint a somogyi
 kanász a vadkannak, valahol csak megkapjuk!” —
 mondá nevetve Norbert.

„Igen bizony! még többet kapunk, semmint ké-
 rünk” — gondoltam magamban, de a világrt sem
 mondtam volna ki — „ha e funak baja esik, Isten
 látja lelkemet! én csudát teszek — levágom — össze-
 aprítom azt a cseh vasgyurót!”

A mint baba megyek lakásomra, bűtségnyit talá-
 lok szobámban, melyben nagybátyám betegségeből és
 azon ohajjáról, miszerint halála előtt még egyszer ohaj-
 tana velem beszélni, értisitenek.

Soha sem jött alkalmatlanabb időben ily csapás.
 Mit tevé legyek? Hogyan hagyjam magára ily gonosz
 órában Norbertet? — De másrészt a kötelesség
 parancsára rögtön elutaztam: nagybátyám és jöl-
 tevőm ohaját nem hagyhatom teljesítetlenül.

A kérdés megoldása körül kifejtett tevékenységéből mindkétmunkát matadorok kivették és kivesszük a részüket rendszerben. Azonban mindkettőt inkább csak perel és vitatkozik. És pedig különösen a felett, hogy jogos-e és lehet-e azt keresztül vinni azonnal, vagy sem? . . .

Nálunk is volt egy időben élénk irodalma és mozgalma is a női egyenjogúsítás kérdésének. Előállt aztán egyszer Jókai Budapesten egy nyilvános felolvasással: „Nők a tűzhely mellett” és ezzel egy meggyőző, legalább nálunk, a közvéleményt a felől, hogy mily fölséges és magaslatos hivatása van a nőnek a tűzhely mellett és a család körében, hogy mily fontos polgáriak, polgári és társadalmi jogok gyakorlására képes és van is hivatta a nő azon trónuson, melyet tűzhelynek nevezünk, azon királyi pálcával, melynek főzőkanál, pещенорыgorató, laskanyujtó több efféle a neve, és azon szentélyben, melynek ringó bölcös és gyermekjáték a butora, hogy ma már nem lehet nagyon sok közöttünk azoknak száma, kik egészségtelki nyugalommal rá nem mondják, ha a női egyenjogúsítás kerül szóba, hogy jelen viszonyaink közt jól van ez így és másképp nem is lehet.

Mi sem akarjuk egyáltalában nagy hirtelen bebizonyítani az ellenkezőt. — Sőt elismerjük mi is, hogy jelen viszonyaink közt a kérdést egész nyilvántában megoldani teljes lehetetlen.

Csak két dologra a társadalom utolsó kö-emberének is felakarjuk hívni figyelmét.

Először arra, hogy ezek a „jelen viszonyok” nem állandók. Napról-napra változnak azok. A változást a természeti lények öszszegének öntudata és öntudatlan öszszműködése eszközli. És e tényezők közt minden esetre egyik legghatározottabb befolyást az öntudatos ember képes gyakorolni a jelen viszonyok alakulására, melyek a női emancipáció kérdésénél szóba jöhetnek. Tehát igen nagy mérvben függ az ember erős akarattól az is, hogy lehetővé váljék-e a női emancipáció? És hogy mikor és minő mérvben?

Az „ember” erkölcsileg felelős e szerint a női egyenjogúsítás ügyének előmozdításáért azon esetre, ha a jelenlegi állapot meg sem lenne épen olyan jó, mint a minőnek igen sokan hiszik. És épen ez az, amire felhívjuk szintén a figyelmet.

Még viszonylagos jó is ritkán képzhető, annál kevésbé eszményi jó, mely a természeti

jogon ne alapulna; sőt a mely azzal ellenkezőnk is talán. A nők jelenlegi társadalmi állása és szerepe pedig ilyen forma úgy, akár azon lovagiasnak látszó álláspontra tekintünk azt, hogy a nők nem élvezik mindazon előnyökét és élvezeteket, melyeket mint természeti lények ők is élvezhetnének jogosan s a melyeket a férfi-nem élvez; akár azon szigoruan igazságos bírő szempontjából, mely azt mondja, hogy a nők nem teszik meg mind azon kötelességeiket jelenleg, melyeket, mint természeti és társadalmi lényeknek kötelesség lenne nekik is megtenni s a melyeket a többi hasonrangu természeti lény meg is teszi. Hisz a társadalmi élet vezetője, intézője és fenntartója az „ember”, kelne hogy legyen tekintet nélkül a nemre. Már pedig tudja, érzi bárki, hogy legalább nálunk a férfinek részeit kijuttot az országnérzés, részint pedig kivette magának azt e tekintetben.

Mindkét szempontból vizsgálándó lenne tehát szigoruan és igazságosan a kérdés. S ehhez képest lenne megállapítandó aztán az egyenjogúsítás fogalma és azon akadályok öszszesége, melyek e fogalom valósulásának útjában állanak; s a melyek tehát elhárítandók lennének onnan.

(Vége kov.)

Különfélek.

— A *műkedvelők* tegnapielőtt tartottak olvasópróbat a f. hó 25. előadandó darabokról. Szinre kerülnek: „A köztügyek”, „A véletlen” és „A kompanisták” című 1—1 felv. játékok, melyekben Kazal Ilka, Kazal Piroška, Kovacsics Katica, Radány Gizella és Vaszilievics Mariska kiasszonyok, Allaga Otto, Bodrogyi Gy. Eckert István, Jurkovics Othmár, Koller Hugo, Piuikovics Géza, Popovics Dóme urak és lapunk szerkesztője fognak közreműködni. Az előadást — mint rendszeren — táncmulatság fogja követni. A tiszta jóvedelem a Baján építendő állandó nemzeti színház alapítékéhez lesz csatolva.

— *Kérélem.* A bajai jótékony négyelet tiszteltetléri kéri emberbarátokat, miként a folyó hó 17-én tartandó jótékony sorsjátékra tárgyakat az egyelet alelnökje Szutrély Leopoldina urhölgyhöz beküldeni sziveskedjenek.

— *A katonafeladatái bizottság* februárhó 7-én kezdi meg Baján működését.

— *A színházról.* F. hó 11-én lesz *Temesvári né szorgalmas és iparkoló színesszének jutalmajátéka*, mely alkalmommal „*Marcia* az ezred leánya” című énekes vígjáték lesz előadva. Ajánljuk ezen körülményt olvasó közönségünk figyelmébe.

— *A casino és kereskedelmi csarnok* — úgy halljuk — szintén ohajtbált rendezni. Az ugynevezett casino-bólak, melyek más városokban fényesek szoktak lenni, Baján ismeretlenek.

— *A vadászati jegyek* kiadásánál egy célszerű intézkedést akar életbe léptetni a pénzügyminiszter. Ez abban fog állani, hogy a vadászati jegyek évenként más-más színű papírra fognak nyomtatni, hogy a gyakraan se írni, se olvasni nem tudó községi közegek már a színről megkülönböztessék, vajjon az engedély a folyó évre szól-e.

— *A tőkematadót* illetőleg, a pénzügyminiszternek 1876. sz. alatt kiadott körrendelete felvilágosztatást foglal magában, a takarékpénztáraknál a betétek után fizetett kamatok megadóztatásáról. Mivel a törvénynek ide vonatkozó részét különböző módon magyarázták, a miniszter azon felvilágosztatást adja, hogy azon eljárás, mely szerint némely adókövető bizottságok a takarékpénztárak részéről a takarékpénztári betétek után fizetett kamatokot az üzleti költségekhez sem számítva és a nyers jóvedelemből le nem vonva, az adóztatás keretében bevenni határozták, mint a törvény világos rendelkezései öszse nem egyeztetelhető téves egyéni felfogás folyamánya, nem helyeslehető. Ennélfogva az 1875. évi XXIV. t. c. mint a nyilvános számadásra kötelezett egyletek és vállalatok adójáról szóló törvény 4. §. a szerint, tekintettel ugyanazon törvény 10. §-ára, a betétek után kifizetett kamat a nyers jóvedelemből levonandó és meg nem adóztatandó.

— *A kis lútr* eltörlése mellett savazott a bécsi reichsrath budget-bizottsága, felhíván a kormányt, hogy a kis lútrit véglegesen törölje el és a direct adókat ehhez képest szabályozza.

S z i n é s z e t .

December 30-án: „*Az élet színpalái*” kerültek színre. Bohó, de gyakraan erőltetett jelenetekben gazdag. Együgyű bonyodalom, de életnek cselekvés van benne, mely utóbbi leküti a figyelmet. Az előadás öszszvégőan és — miként ezt effele francia játékok megkívánják — könnyen görödlébe ment.

December 31-én: „*Az örök párnája*.” Távolról sem mérközhetik meg a mult évi előadással.

Hétőn az újév alkalmával a társulat igen csinos allegorikus képzellet lepte meg a közönséget, és midőn a kar ihletteljesen élénkezte a „Hymnust”, a jelenlévők zajos tapsokban törtek ki. A szép figyelem kiváló méltánylást érdemel. — Annál inkább tákarakoskodunk a dícsérettel, midőn a most következő előadásról van szó. „*A felolvasás*” című ismert 2 felvonásos angol színműben csak a *Saaghly-párt* (Sir Cobridge és Karolin) emeljük ki, különösen Saaghly finoman átgondolt játéka és tetszős megjelenése által túlt ki. — *Utadás török-szereb harctérra*” című bohózat pedig oly sületlenség,

egy hazának azért reményekre jogosító fia! És mindazt csupán azért teszi, hogy hirtene, mint félelmes vívó gyarapodjék! Érzem, miként szállja meg a vérszomjú démonja lelketem, miként készlet boszura. R. Odenszkof halatoss sebbel maradt a párbaj színhelyén.

A dolognak nagy lett a híre. R. Odenszkof halálát gazdag családja példásan akarta megtörölni. Valódi hajtóadászat kezdődött ellenem: kizárattam az „egyetem polgárok” sorából és a polgári törvényeket vélt apai gondnokságra alá. Csak nagy fáradsággal sikerült védőmnek a rém szabadon fogságot kilenc hónapra lealkudni. — Nékem mindegy volt, bármi történik is velem, — csakhogy barátom meg volt boszulva.

2. Mit regél a temető?

Esteli után ismét együtt ültünk; ezuttal a hallgatóság száma egygyel szaporodott: a bájos háziasszony is közénk állt. Barátom folytatá elbeszélését:

Olvastam egykoron valamely ismeretlen költő egy versét, mely meglegelt gyönyörű alapszemje által. Az egy úr — így hangzik a költemény tartalma — a felázadt szellemeket a tenger fenekére vetette, hol azok a sziklák lábához láncolva, élnek le az örökkévalóság azon perceit, melyeket mi halandók egy-egy évezrednek nevezünk. Ott élnek az örök felhomályban, kinuldt szivvel emlékezve az örök fény és világosság övezte égi honra. Ha néha-néha égető türelmetlenségükben megrázás láncukat, felzúdul a vihar, égfelé csapkodik a hullám, kiszabadul a zivatar és dülva-rontva, halált szörva járja be a tenger síkjait. Jaj a halandónak, kit a szellemek haragú kétségbeesése ez időben a tengeren talál! — De máskor szép verőfényes napokon, midőn az égi fény egy-egy eltűnt, erősebb sugara keresztül hat a végtelen víztömegben, e sugár láttára erőt vesz rajtuk a visszamelegedés a szép égi honra . . . lehajlik fejüket és sírnak. És éltőlük, a számúztó szellemek bánatos könyöiből, lesz a drágagyöngy.

En csak fölthöz bilincselatommadár vagyok,

nincs bennem semmi égi — de azért mégis azon szerencsében részesültem, hogy egy könyv- és fájdalomtelt pillanában győztesen találtam.

Barátom e szavainál meglepette tekintettem a háziasszonyra, és látom, miként pirul az el férje ezen szavainál. Rögtön világos lett minden előttem:

„Hogyan, asszonyom! — szólék — kegyed talán Norbert névőre?”

Ugy van — felelt helyette Jenő — a fivére iránt érzett barátságot első látásnál reá ruháztam, csakhogy természetesen a körülményekhez módosítottam ez érzelmet . . . és így lett Berci Lenkőből — Völgyi Lenke, és én kedves házi oppositom!”

Mintegy két éve lehat, úgyem a Bácskába vezeték; ép B. . . falu mellett haladtam el, midőn kocsim egy árok partján törött kerékkel heveredett le. Én megelőgedve avval, hogy épkez-lábbal menekültem, parancsot adék a kocsisnak a faluban a kárt helyrehozatalni, — magam pedig az alatt leheveredtem a föbe.

Egy óra mulhatott már, mióta kocsimom elindult, a magány lassanként erőtt vet rajtam, fejemben ama zeneszerű zibongás kezdé mozgást, mely az álom előpostája, a melyben ködfátyoltól borítva leélt események alakjait és hallott vagy olvasott tények szereplőit látjuk. Már-már elalsom, midőn hangos beszélgetés egészen közlemben ismét életre kelti szunyadozni készülő érzékemet. — Nem vagyok különben kíváncsi és itt sem hallgatom a beszélgetés folyamát, hacsak az egyik hang — egy panaszos női hang — figyelmemmel együtt lovagias érzelmetem fel nem költi.

Lassan emelem ki fejemet az ölnyi magas föblől és olyas látványra bukkanok, mely ha nem kelti bennem azonnal bizonyos nemét a sejtésszerű iszonynak, hahotára fakaszt.

Mintegy husz lépésnyire tölem, töredezett oldalú kétékerű laptika áll. A kocsi mellett gyszába öltözött fiatal nő ki könyvelt szemekkel könyörög valakit a két férfitől, a mit ezek, látható zavarban, megtagadnak tőle.

Most az egyik férfi lerántja a takarót, mely a laptika tartalmát föli és előtünik azon kereszteb fektetve egy rozant, gyalatlan deszkából öszszetákoltt koporsó minden felirat, minden díszitemény nélkül. Érzem mi-ként áll meg a férj ereimben a látványam! — és borzalom csak növekedett, midőn az ifjú hölgy ráborul a koporsóra, zokogó hangon siránkozva: „Édes, édes bátyám! Kedves Norbert!”

Mint a vilámtól sujtott állók. Vannak percek, melyekben sejtéseink a látnoki tehetőség fokozódnak, így e név Norbert valami nagy szerencsétlenség érzetével tölt meg szivemet. Felugrom a föblől, majdnem önkivételben oda rohanok a szekérhez és rekedt hangon kiáltok: „Az ég nevére! Mi történik itt?”

Még meglepést sem mutatott, pedig dült arcrom. Kikelt vonásaim nem valami barátságos benyomást tehettek. Az ő lelkében bizonyára csak azon gondolat jutott túlsúlyra, hogy én, kit e látvány annyira felindított, bizonyára pártolom és előlegitem kérdémet.

„Oh uram! — mond — őnt az ég küldte segítségemre! Nézzé, e két ember elég rozszakaratu nem hallgatni meg könyörgésemet. Pedig nem akarok töltök mást, mint hogy egy halotról, ki annyit szenvedett életében, meg ne tagadják az utolsó tisztelgetet!”

„Kicsoda e halott? — kérdém folytott hangon.

„Bátyám, Berci Norbert.”

Némán álltam, szóltalanul. Csak hosszú perc lefolytával valék kevés suttogva megszólalni: „Berci Norbert!” Az legjobb barátom volt!”

Szomorú mosoly vetül muló fényt arcára, kezét nyújtá és mondá: „Őn tehát Völgyi ur! Legyen üdvöz! Most már bizonyos vagyok benne, hogy szerencsétlen bátyám az illő végtisztelgetben részesül, a mitől e gonosz emberek meg akarják fosztani!”

„Már mi csak nem vagyok okai annak, hogy a tisztelendő ur megparancsolta, miszerint a koporsót csak a temető árckában ássuk el. — Nekünk is inkább volna inyunkre, ha régi tanítónk fiát ott a temetőben,

melynek létrejöttét a csábítóan kínálózkodó alkalom sem képes kimenteni. A bohózat magában véve mit sem ér, a benne szereplő alakok pedig — a „Borszem Jankó” ismert tipikus alakjai: Krazelhuber, Mokány Berezi, Titán Laci és Lengendálfalvy Kotlik Zsuzsanna — az idézett élelcélpól elsajdították és színerozataluk ugyszólván megtolvajlása a szellemi tulajdonnak. — A szereplők közül lejobban fogta fel szerepét *Koroldy* (Titán Laci), ki mazzskájában is gondos hűséggel ábrázolá a korona-kávéház vad poétáját. — A korszékeket kivéve a nézőtér meglét.

Szerda, január 3-án: „*Botcsinálta doctör*”, Mollière-nek eredeti alakjából kivetkezteztet vigjátéka, anélkül azonban, hogy a magyarítás a darab előnyére vált volna. Mollière vigjátékai metsző guynnyal ostorozzák ama korszak kinövészeit, melyek éb; azokat két századdal később a jelen viszonyokra alkalmazni akarú, merész művészt. Hőzseri sikorrel áztja a címszerepet; előben *Saighy* meg nem bocsátható közönyt tanusított Gere Márton szerepében; játéka oly pongyola volt, hogy még a legfigyelmesebb szemelő sem tudott volna az iránt megállapodásra jutni, valljon komolyan hisz-e a kicsapott rektor arkanumainak, vagy guynvorral fogadja-e tanácsadásait? Ezen értelmes színészünkől ilyest nem vártunk.

Csütörtökön, *Saighy* jutalmául: „*Cserebogár*” népszimű Margitai Dezsőtől. Jó hírvén előzte meg, melyet tökéletesen igazolt is. Annak időjén a „*Falu rossza*” versenytársa, ha nem is annyokat, de diescéretet nyert. Gondos nyelvvezet, élmes párbeszédek, ügyes expositio és lebonyolítás jellemzik e művet, melynek csak az a hibája, hogy tárgya nagyon elcsépel és személyi kevés eredetiséget mutatnak fel. — Az est hősnője *Lénárdné* (Eszter „Cserebogár” guynnével) szépen oldotta meg nehéz feladatát; mellette *Saighy* (Buczkó) kicsiny szerepét érvényre emelte, híven jellemzően azútk látkörül egyházát, ki fiát kicsapott diák létere „teins fiskális ur”-nak címezi. *Jámbori* (Buczkó fia) jó volt, ugyszintén *Koroldy* (bátó Széky) is. *Kolozsvári* (Bandi) hangja a második felvonásban, midőn egy népdalt kellett volna énekelnie, nem engedelmekedet a karmesternek, és mármár azt hittük, hogy tán el is vesztette hangját, midőn legnagyobb meglepetésünkre a 3-ik felvonásban bírt énekelni hallottu”. Örtülünk rajta . . . *Leudelei* (bíró) minden ízében a „*Falu rossza*” öreg Felel-je volt ismét.

Irodalom.

Megjelent a „*Falu könyvtár*” 3-ik könyve, az eddigieknél sokkal tartalmasabb kiadásban. Tartalma következő: A koldus gyermek, írta Jókai Mór. A javasasszony bolondja, kelti beszédy Dengi Jánosnál. A lutri, írta Gajmossy Iván. Dunántúli népdalok Szabó Nán-

apja mellett, tehettünk le, — de a szegény embernek hallgatni kell arra, mit az urak parancsolnak.”

Ezt mondá fejjakarva a munkások egyike. Én pedig villámgyorsasággal vettem elő revolveremet tokjából és odaálltam a két munkás elé.

„Halljátok, ti emberek! — mondán — nem kérdem, ki bírta arra a tisztelendő urat, hogy e halottól megtagadja a végtszeteletet, — azt sem, hogy mi bajotok származik e parancs nem teljesítése esetében; én csak annyit mondok: a halott nékem legkedvesebb barátom volt, nem engdem, hogy őt megbecsteleníték, és esküszöm az élő Istenre, hogy ki közöltök mást mer tenni semmint én parancsolok, félélvöm minden további gondolkodás nélkül! Előre hát!”

Mentek azonban, a merre gygyerem utat mutatott; arcomól leolvashatták, hogy nincs kedvem tréfálni. De a mint észrevettem, örömet követték is parancsomat, szinte lehetett látni, mily jól esik nekik a kényszerített engedelmisség.

A temető félreeső zugában, árnyas fáktól környezett helyen, egy nagy rég behantolt sir mellé fektettük barátomat örök nyugalomra. Atyja mellett pihent meg. Gazdag jutalmomal bocsátottam el a munkásokat, a történetek elhallgatását ajánlván nekik legjobb módul a reájuk netalán bekövetkező kellemetlenségek elhárítására.

Leülttem a sir mellett pázsitra, kezemet támasztottam fejemet és mély gondolatokba merültem —

Ime e csendes, szótlán tetem, melyet közbejöttem nélkül a „becstelenek sirjába” vetettek volna, egykoron víg, mosolygó ifju volt. Erős lelem imponált társainak, ferhas jellemét, nagyratörő szellemét tisztelték a tudomány sfpajjai. — Én Istenem! Mily vihar zuhulhatott e lélek kertjén végig, mily fagy semmisítet meg minden virágát, minden bimbóit, minden reményit e szívnek? Oly vihar volt az talán, mely előtt a

dortól. Hogyan lett Biklából város? Elbeszélés Patáky Árpádtól. ismerettár. Utastások az úszólóttek ápolása körül. Dr. Tomcsánytól. Arany mondatok. Mulattató. Tréfa szözer. Találós mesék.

Tábovski és Lusch zenemű-kereskedésében Budapestben újában megjelent: „Lesz, ha lesz!” rezgőpolka, zongorára szerző Ellenbogen Adolf. — Ára 50 kr.

A „*Magyarország és a Nagyvilág*” 53-ik számának tartalma: Szöveg: Szavfet basa. — Az egyetlen arany. Elbeszélés. (Tolnai Lajos.) (Vége) — Az első hó. — (K. P.) Egy boldogtalan né. Beszély. (Turgenyev Iván.) Vége. — Fővárosi tárcalévtől: Egy Sylvester-estéje. (Porzó) — Shelleyből. Költ. (Csukási József.) — Az ének-lecke. — Újév napján a Vaticanban. — Torpedo-robbantás hatása. Különfelek. — Sakkfeladvány. Képrejtény. — Szerkesztői üzenetek. Rajok: Szavfet-basa, a konstantinápolyi konferencia elűke. — Az ének-lecke. — Újév napján a Vaticanban. — Az első hó. — Torpedo-robbantás hatása.

Beküldetett az „*Orpheus*” zenemű folyóirat III. évfolyamának mutatvány — vagy első kettős száma következő zenemű tartalommal: Torontál. Moreauu brillante. Hölzltől; Dal szöveg nélkül Müller Bélától; eredeti magyar dalok Tolnaitól. A holdhoz, harmóniumra Dr Starcktól; Újévi induló Müller F-től; Surányi emlék lengyelke 4 kére Boldistól; fényűzés-polka Gurelől; Orgona gyakorlatok, Erney Józseftől. — Előfizetési ára: egész évre 4 frt. 50 kr. félévre 2 frt. 50 kr., negyedévre 1 frt 30 kr. — Ajánljuk e zenemű folyóiratot gazdag tartalmáért és olcsóságáért fogva a zongorázó és orgonáló közönségnek. Kiadó hivatala Budapestben II. ker. fő ucta 20. sz. a.

Viszhang. Ez a címre Friebeisz Ferenc szerkesztése mellett diszes alakban és kiváló beltartalommal Budapestben (vas-utca 17. sz. alatt) m. g. jelenő szépirodalmi heti lapnak. Ajánljuk a hölgyvilág figyelmébe.

Apróságok.

* Altng Kristián könyvet ír következő címmel: „A házasság örömei és gyötrelmeiről”. . . . Az örömeiről szóló fejezet csak két lapot foglal el, a három kötet többi része mind a gyötrelmekről szól.

* A bözéagens neje egy gazdag amerikaiival megszökött. — És mit csinál most az a szegény férj? — kérüli egy ismerőse a másiktól. — Utánuk ment a szökevényeknek. — Bosszat akar állani? — Nem, a feleségével akar — osztozni.

* Nem rég divatos volt a német egyetemek némelyikénél a doktoratus pénzért árumati. Egy gazdag magánzó előbb magának, majd szeszélyből inasának is vett doktori diplomát, mégé lovának is akart egyet szerezni. Kérelemlevelére az egyetemi tanácstól követ-

gyönge meghajolva menekült volna, mely ez erőset azonban megtörte? — Nem! Megállt volna megtörhetetlenül minden viharban, a roncsolt remények töredékein új házat emelt volna a jövő képeinek, ha csak szívében nem találdj őt! N o r b e r t nem roskadt volna le megsemmisült kiltásainak rémképe előtt, ha csak szívében nem éjtenek halálos sebet — ez volt az Achilles-sark, ez a pont, hol a hiuság, félelem, nagyravágás nélküli kedélyt el lehetett ülni!

És aztán! Korholjuk talán a holt emléket, bees-méreljük jellemét, mivel a kétségbeesés érvényében, a fájdalomak tengerében, a sötétség icsésző rémeinek eugdeje a Duna habjaiban keresett menedéket? Vessen reá első követ, ki büntelennek érzi magát!

És. végül! egy halálra kintott ifju menekülni akar marangoló lelki és szívfüldáktól. Megöli magát. Vétkezett — de vétkeért ne ember ítéje meg, hanem azon szellem ott a magasban, ki belát a szívnek mélyébe, és ismeri a közte és zuglóddó életfolyamával meg nem elégedő földi féreg két fennálló per minden mozzanatát. — Ember élő lény, hogyan mondhat itelelet megholt felett? Ember hogyan lehet egy halott bírja és hőhéja egy személyben? — mert hőhér az, ki ítéletet mond valaki felett, ki nem védelmezheti többé magát.

Ily gondolatokba merülve ültem késő éjjel ama sir mellett. Rég magamra maradtam. Még N o r b e r t nővére is eltávozott; — miként később megvallowta, megjévede komor szótlanúsággal és arcom sötét kifejezésétől.

Igen! Érzem, hogy én, ki még soha senkit nem gyűlöltem, most vad gyűlöletet táplállok keblemben azok iránt, kik ismeretlen okai lehetnek N o r b e r t szörnyű elhatározásának.

Halk lépteك neszék hallom.

(Folytatása következik.)

kező hátíratot kaptá: „A szamaraknak még adunk diplomát, de a lovaknak nem.”

* Spanyol inádság. Oh Istenem, te tudod, hogy szeretem s hogy a legnagyobb boldogságot kívánom neki ezen, s a legtokéletesebb üdvösséget a más világon! Azonban vesztése el inkább szemé világát, semhogy egy más nőre nézzen, legyen siket-nénává inkább, semhogy egy más nővel beszéljen, törjék ki a lába inkább, mintsem hogy egy másikkal táncoljon, tépjk ki inkább szívét, mintsem hogy az másért dobogjon. Szívesebben látám kar, láb, szem és szív nélkül, szívesebben halva — mint hétélennek!

Szerkesztői sürgöny.

D. J. D. — n. A mai számmal együtt megy a 49-ik is. Az első 8 szám — sajtóadalmak — nem szeresho.

Ársányi Ferencz, Budapest. — Későn vetük így csak jó-vő számunkban közölhojuk. A mutatvány nem fog ártani.

Felelő szerkesztő: Erdélyi Gyula.

HIRDETÉSEK.

Ház-eladás!!

Az uri-utca 687. számú — ez-előtt Imrédy illetőleg Oltványi-féle — lakházam magtár és mellék épületeivel szabadkézből eladó.

Baján, 1877. januárhó 5-én.

Ifj. Túry Máttyás,
köz- és váltó-ügyvéd.

Ház-eladás.

A korona-utca 263. számú ház és a vaskuti uton lévő 4 hold föld szabad kézből, jutányos feltételek mellett eladó.

Értekezhetni *Weinfort György* urnál.

1-1

Árverési hirdetmény.

A bajai kereskedelmi- és iparbank tudatja, hogy a tulajdonát képező, felső-szt.-iváni 585. sz. tjkvben foglalt regale, mely bor és pálinka mérési jogban, az ottani nagy korsmaák tulajdonában és a malom-jogban áll,

f. c. februárhó 11-ik napján délutáni 2 órákor

a t.-szt.-iváni községházánál a legtöbbet ígérőnek nyilvános árverés utján örök áron el fog adatni. Az árverezni kívánók kötelesek bánatpénz fejében 1000 frot készpénzben vagy állampapírokban az árverés megkezdése előtt letenni.

Az árverezendő regale jog jelenleg 1120 frot évi haszonbért jövedelmez.

A közelebbi feltételek a bajai kereskedelmi- és iparbanknál a rendes hivatalos órákban betekinthetők.

Kelt Baján, 1877. évi januárhó 4. napján.

A bajai
kereskedelmi- és iparbank
igazgatósága.

Jótállási nyilatkozat minden géphez írásban.

SCHLESINGER M. L.

Mindenkinek szabadságában áll a gépeket raktárban szakértők által megvizsgáltatni.

vaskereskedés

és mindennemű eredeti amerikai varrógépeknek gyári raktárában

1-6

Baján.

Wheeler & Wilson varrógépek fehérnemű varráshoz.
Wheeler & Wilson „ „ szabad, kefe nélküli
(kizárólagi raktár) fehérnemű varráshoz.

Howe varrógépek (kicsiny) fehérnemű varráshoz.

Howe „ „ (nagy) szabóknak.

Howe „ „ cipészeknek.

Singer „ „ fehérnemű varráshoz.

Singer „ „ szabóknak és cipészeknek.

Grower & Backer varrógépek női cipészeknek.

Anger varrógépek szabóknak.

Aetna varrógépek „

Cylinder varrógépek cipészeknek.

Kézi-varrógépek fehérnemű varráshoz.

Hirdetmény.

Pilaszanovits Lajos esődtömegéhez tartozó emeletes házban folyó évi január 24-től következő boltok lesznek kiadandók:

2. számú bolt (Bertics és Geiringer-féle)
4. „ „ (Hüttel Ede-féle) és
5. „ „ (Tausig és Löwenstein-féle).

Bővebb tudósítással szolgál

2-3

Pilaszanovits Antal,
tömeggondnok.

Nincs többé köhögés

EGGER
jutalmazott különlegességei.

Egger Codeon-mell-pastillái dobozokban használati utasítással együtt 25 kr., 50 kr. és 1 frtos adagokban Egger mellszirupja zseb flaconban használati utasítással együtt 60 kr. és 1 frt. — Sokszorosán kipróbált és több gyógyszerészeti korypheus által ajánlott szerek, köhögés, rekedtség, nyakbajok, nyálka, kopaszfej-betegség, torok-csiklandozás és minden katarrius ellen. Ezenkívül a közeli **karácsonyi** és **újévi ünnepekre** ajánlok mindenféle

**cukor-konfectet és
theasüteményt**

Dobozok, küldemények, Codeon-pastillákból (leg alább 2 doboz 50 kr.) Pollermann Bertalan és Bozsek József által eszközöltetnek.

EGGER A. Budapest, Erzsébetter 3.

Házladás.

A kis-mészárszék utcai 180. szám alatti ház szabad kézből jó föltételek mellett eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál **FARKAS JOZSEF.**

Gyönyörűen kiállított

rom. kath. imakönyvek

irta: Beke Kristóf, plébános.

Minden hazai könyvárusnál kapható:

Mennyei Mannáskert, 7 réttől, füve 1 frt.

Fél hörben, tokban 1 frt. 20 kr.

Egész hörben, tokban finom aranymetszéssel 1 frt. 80 kr.

Egész hörben, aranymetszés, csat és keresztrel 2 frt. 80 kr.

Zergebörben, csat és diszitással 4 frt.

Finomabban készítve 6 frt.

Selyem-v. bársonykötés arany metszéssel diszitve 8-10 frt.

Mennyei Mannáskert, Finom papírra nyomva 12-réttől, hat különböző acélmetszeti képpel.

Üdvösség Ösvénye, Színyomatu czimlappal. Negyedik kiadás. Ara füve 1 frt

Biztos lelki vezér, gyedik kiadás. Ara füve 1 frt

Fél hörben, tokban 1 frt. 20 kr.

Egész hör, finom aranymetszés és tokban 1 frt. 80 kr

Acél kereszt és csattal 2 frt. 80 kr.

Zergebör diszitással 3 frt. 40 kr.

Finomabb kiállítással 5-6 frt.

Selyem vagy bársonykötés diszitményvel 6-8 frt.

Mennyei Mannáskert, 32-réttől, temérdék képpel diszitve, papirkötés, tokban 40 kr.

Aranymetszéssel, tokban 60 kr.

Acél kereszt, csattal 1 frt.

Zergebör diszesen 1 frt. 50 kr.

Selyem-bársony diszitményvel 2 frt 50 kr.

Egházi énekkönyv, kötve 60 kr.

Homokkomáromi emlékny, kötve 40 kr.

Kis Rózsáskert, kötve 30 kr., aranymetszéssel 50 kr. keresztrel 80 kr.

Wajdits József „Képes népnaptára” 1877-ik

évre, megjelent 30,000 példányban, kötve 50, füve 40

kis kiadás 25 kr.

Postai megrendelések a levél vétele után azonnal teljesítetnek.

1-3

Wajdits József,
könyvkiadó
Nagy-Kanisán

BUDAPEST RIMASZOMBAT
Dokk Ferenc-utca 5. a gimnázium partján hátsó

Baum József

férfi ruha-raktára

A bel- és külföld legnagyobb cégeivel való összeköttetésem által ama kellemes helyzetben vagyok, hogy minden versenyt megállhatok.

Egy egész őszi öltöny, kitűnő jó és tartós szövetből csak

22 forint,

legfinomabb 30 frtig.

Más ruhadarabok ugyanezen árviszonyban.

Megrendelések mérték szerint 24 óra alatt eszközöltetnek.

Vidéki megrendelések utánvét mellett a mérték beklüldése után posta fordultával. Választott holmik kicseréltetnek. 10-10